

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004241

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-12-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черкес Ігор Володимирович

2. Ihor Cherkes

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Середня освіта (історія)

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11387

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.19

Тема дисертації:

1. Еволюція американської політики щодо Сирії у кінці XX – на початку XXI століття: історичний контекст, джерелознавчий аналіз та компаративні паралелі з українським кейсом
2. The evolution of American policy towards Syria in the late 20th and early 21st centuries: historical context, source analysis and comparative parallels with the Ukrainian case

Реферат:

1. Проведений комплексний історичний аналіз політики США щодо громадянської війни в Сирії дозволив не лише реконструювати послідовність ухвалення рішень Вашингтоном, але й систематизувати стратегічні цілі та засоби, що визначали американську присутність у регіоні. Дослідження широкого масиву джерел – від офіційних документів і дипломатичних заяв до аналітичних звітів – уможливило виявлення історичної логіки еволюції американських підходів та показало, що вони мали внутрі- й міжрегіональні взаємозв'язки.

Отримані результати поглиблюють розуміння ролі США в історичній динаміці врегулювання конфліктів на Близькому Сході та розкривають особливості формування американської політики в умовах тривалих міжнародних криз. У межах дослідження уточнено історичний підхід до аналізу взаємозв'язку між локальними конфліктами та глобальними стратегіями США, що дозволило виявити історично сформовані механізми ухвалення зовнішньополітичних рішень і показати їх залежність від попереднього досвіду регіональних криз. На основі комплексного вивчення джерел встановлено, що локальні конфлікти не лише відображають регіональні динаміки, а й виступають важливими чинниками зміни або адаптації стратегічних підходів Вашингтона. Результати дослідження сприяють глибшому розумінню історичної логіки формування політики США та демонструють, як саме досвід минулих криз визначає зміст американських дій на міжнародній арені в наступні історичні періоди. Систематизація та класифікація історичних факторів, що впливали на формування американської політики щодо Сирії, дозволила комплексно розкрити багатовимірність детермінант, які визначали зміст і напрям зовнішньополітичних рішень США на початку XXI століття. Узагальнення геополітичних, енергетичних, безпекових і гуманітарних чинників, виявлених на основі джерелознавчого аналізу, дало змогу реконструювати історичні умови, у яких формувалася американський курс щодо сирійського питання. Отримані результати демонструють складність механізмів визначення зовнішньої політики США та підкреслюють значення міждисциплінарного підходу до вивчення регіональних конфліктів у контексті глобальної історичної динаміки. Комплексне дослідження маловисвітлених аспектів сирійської політики США – дипломатичних спроб мирного врегулювання, діяльності міжнародних форматів координації, практик взаємодії з опозиційними силами та санкційних заходів – дало змогу значно доповнити історичну картину американської стратегії на Близькому Сході. Вивчення широкого кола джерел дозволило показати, що ці елементи політики не були ізольованими, а становили взаємопов'язану систему, яка формувалася під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників. Реконструйовані процеси розкривають багатовекторність американського підходу та його роль у розвитку міжнародних механізмів реагування на затяжні конфлікти. Історичний аналіз сирійської політики адміністрації Дж. Байдена (2021–2022 рр.) дав змогу окреслити її специфіку в порівнянні з підходами попередніх адміністрацій США та виявити нові тенденції в еволюції американської стратегії щодо регіональних конфліктів. На основі офіційних документів, заяв, аналітичних матеріалів та інших джерел було встановлено, що політика Байдена поєднувала елементи спадковості та коригування, зумовленого змінами міжнародних обставин і безпекових викликів. Отримані результати сприяють глибшому розумінню історичного розвитку зовнішньої політики США у XXI столітті й демонструють її вплив на трансформацію міжнародної системи безпеки. Здійснене у дисертації порівняльне історичне дослідження американської політики щодо Сирії та України надало можливість комплексно простежити взаємозв'язок між досвідом США у близькосхідному конфлікті та трансформацією їхніх підходів до українського питання. Аналіз широкого кола джерел дозволив реконструювати історичну логіку прийняття зовнішньополітичних рішень і виявити, що уроки сирійської кризи, зокрема особливості співпраці з міжнародними партнерами та історично сформовані моделі реагування на регіональні конфлікти, вплинули на вироблення американської стратегії щодо України. Отримані результати розкривають тяглість і нові акценти в політиці США, демонструючи її залежність від історичних практик і попереднього досвіду у сфері міжнародних відносин.

2. A comprehensive historical analysis of US policy on the civil war in Syria has made it possible not only to reconstruct the sequence of decisions made by Washington, but also to systematise the strategic goals and means that determined the American presence in the region. The study of a wide range of sources – from official documents and diplomatic statements to analytical reports – made it possible to identify the historical logic of the evolution of American approaches and showed that they had intra- and interregional interconnections. The results deepen our understanding of the role of the United States in the historical dynamics of conflict resolution in the Middle East and reveal the peculiarities of American policy formation in the context of protracted international crises. The study refines the historical approach to analysing the relationship between local conflicts and US global strategies, revealing historically formed mechanisms for foreign policy decision-making and demonstrating their dependence on previous experiences of regional crises. Based on a comprehensive study of sources, it has been

established that local conflicts not only reflect regional dynamics, but also act as important factors in changing or adapting Washington's strategic approaches. The results of the study contribute to a deeper understanding of the historical logic of US policy formation and demonstrate how the experience of past crises determines the content of American actions on the international arena in subsequent historical periods. The systematisation and classification of historical factors that influenced the formation of American policy towards Syria made it possible to comprehensively reveal the multidimensionality of the determinants that shaped the content and direction of US foreign policy decisions at the beginning of the 21st century. The generalisation of geopolitical, energy, security and humanitarian factors identified on the basis of source analysis made it possible to reconstruct the historical conditions in which the American course on the Syrian issue was formed. The results obtained demonstrate the complexity of the mechanisms for determining US foreign policy and emphasise the importance of an interdisciplinary approach to the study of regional conflicts in the context of global historical dynamics. A comprehensive study of little-known aspects of US policy towards Syria – diplomatic attempts at peaceful settlement, international coordination formats, practices of interaction with opposition forces, and sanctions – has significantly supplemented the historical picture of American strategy in the Middle East. A study of a wide range of sources has shown that these elements of policy were not isolated, but constituted an interconnected system that was shaped by internal and external factors. The reconstructed processes reveal the multidimensional nature of the American approach and its role in the development of international mechanisms for responding to protracted conflicts. A historical analysis of the Biden administration's Syrian policy (2021–2022) has made it possible to outline its specifics in comparison with the approaches of previous US administrations and to identify new trends in the evolution of American strategy towards regional conflicts. Based on official documents, statements, analytical materials, and other sources, it was established that Biden's policy combined elements of continuity and adjustment due to changes in international circumstances and security challenges. The results obtained contribute to a deeper understanding of the historical development of US foreign policy in the 21st century and demonstrate its impact on the transformation of the international security system. The comparative historical study of American policy towards Syria and Ukraine carried out in the dissertation made it possible to comprehensively trace the interconnection between the US experience in the Middle East conflict and the transformation of its approaches to the Ukrainian issue. Analysis of a wide range of sources made it possible to reconstruct the historical logic of foreign policy decisions and to reveal that the lessons of the Syrian crisis, in particular the peculiarities of cooperation with international partners and historically formed models of response to regional conflicts, influenced the development of the American strategy towards Ukraine. The results reveal the continuity and new emphases in US policy, demonstrating its dependence on historical practices and previous experience in the field of international relations.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Черкек, І.В. (2024). Diplomatic and political support of the United States for Ukraine's sovereignty and its integration into NATO. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Том 35(74) № 2. С. 155-161. URL : https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/2_2024/26.pdf

- 2. Черкес, І.В. (2024). US multivector policy toward Ukraine, 2014–2022: security, economic, and energy dimensions. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Том 35(74) № 4. С. 255–261. URL : https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/4_2024/39.pdf
- 3. Черкес, І.В. (2025). Strategic and tactical dimensions of US foreign policy: the Ukrainian and Syrian cases. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Том 36(75) № 1. С. 421–425. URL : https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2025/1_2025/61.pdf
- 4. Черкес, І.В. (2025). US global interests through the prism of Syrian and Ukrainian politics. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Том 36(75) № 2. С. 293–297. URL : https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2025/2_2025/45.pdf
- 5. Моцак, С., Черкес, І. (2025). Similarities and differences between US strategic approaches to Syria and Ukraine. Консенсус, 3, 201–210. URL: <https://konsensus.net.ua/index.php/konsensus/article/view/195/222>
- 6. Черкес, І. (2024). Support for Ukraine's energy security from the United States of America. Сумські історико-краєзнавчі студії. Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (31 жовтня 2024 р., Суми). Суми: ФОП Цьома С., сс. 287–288.
- 7. Черкес, І. (2025) Us policy towards Ukraine in 2014–2022: main directions and results. Матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Історико-філософські дослідження молодих учених» (22 травня 2025 р., м. Суми). Суми, сс. 126–128.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 012311100324

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Моцак Світлана Іванівна

2. Svitlana I. Motsak

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3941-9143

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Набока Олександр Вікторович
2. Oleksandr V. Naboka

Кваліфікація: д.і.н., професор, 07.00.02

Ідентифікатор ORCHID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Долинна Анна Сергіївна
2. Anna S. Dolyinna

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-8500-534X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Код за ЄДРПОУ: 02125094

Місцезнаходження: вул. Острозького, Вінниця, Вінницький р-н., 21100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жуков Олександр Володимирович

2. Olexandr Zhukov

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михтуненко Вікторія Вікторівна

2. Viktoriia V. Mykhtunenko

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2660-1632

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кудінов Дмитро Валерійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кудінов Дмитро Валерійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

Чистякова Ірина Анатоліївна

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна